

Po organizatoričnem delu v pomladi in poletni sezoni bi morala priti zimska sezona notranjega vglabljenja. Izostala pa je. Delo odbora se prikazuje kakor nekaj »torso«. Vendar odbor ni spal. Imel je sedem odborovih sej, sklical je dvojce, dobro obiskovanih zborovanj, ki so navzoče informirali o tekočih zadevah in na katerih so se sprejele razne resolucije, in se je vršilo eno znanstveno predavanje (tovariša prof. dr. Iv. Merharja.) Vršile so se razne osebne intervencije v šolskih in ekonomičnih vprašanjih tov. predsednika pri naših tržaških nar. poslancih in trž. g. županu. Iskal je odbor, in to uspešno ožji stik z bratskimi učit. društvi na Primorskem v svrhu ustanovitve »Zveze primor. učit. društev«. Zanimal se je dejansveno za vsako vprašanje o slov. šolstvu v Trstu in o vzgoji šoli odrasle slov. mladine. Ali mnogo točk svojega programa iz že prej omenjenega razloga ni mogel izbrati. Delal je pač novi odbor in naredil — kar se v štirih mesecih narediti more. Glavne svoje naloge — samoizobrazbo trž. učiteljstva — se pa, žal, ni mogel lotiti. In ravno tu bi se bilo marsikaj pokazalo, kar je lani provzročilo toli hrupa.

Blagajnik tov. R. Kosovel je špartansko lakoničen: Kakor za vsa društva, je tudi za naše, ki je izgubilo že nad 25 članov vojakov, doba od začetka vojne sem kritična društvena doba. V letu 1914. mu je bilo jedva mogoče določiti pravo število plačujočih članov za društveno leto 1913., ki znaša 79, ter iztirjati zaostalo članarino za 1913. Za leto 1914. je od teh članov vplačala udnino (4 K) komaj tretjina, mnogo njih ne bo niti plačalo, ker vrše daleč od nas svojo domovinsko dolžnost. V denarnih stiskah je — in če ni ravno hipno, bo v kratkem — društvo, Velikodušne podpore tržaških slov. denarnih zavodov ter g. »Neimenovanega« bodo morda deloma izostale ali pa se omejile v znesku, udov je zaradi vpoklica k vojniški službi mnogo manj, a stroški isti. Fond, ki moremo z njim razpolagati, pa je pičel. Vname se debata, iz katere je bilo posneti marsikateri nasvet in migljaj, kako bi se dalo zagotoviti društvu stalen dohodek ter kje bi bilo štediti. Novi odbor naj razmisli o teh predlogih, da more provesti društvo preko kritičnega leta v novo, nadebudnejšo dobo. Letna članarina se določi na štiri krone, ki jih je letos — marca meseca — z zaostalo članarino vred po možnosti pobirati in to v počasnejšem desetletnici obstanka Trž. slov. učit. društva. (Predlog tov. C. Valentiča.)

Knjižničarjevo poročilo izostane, ker je knjižničar v strelnem jarku. Predsednik ipak poroča, da je v l. 1914. društvo preskrbelo dve okoliški šoli (v Sv. Ivanu in na Opčinah) z lepim knjižnim darom.

Poročilo pevovodje izostane, ker se nahaja dr. pevovodja tov. E. Adamič v obleganem Przemlju.

Sledeče volitve so dale tale uspeh:

Predsednik: Ferdo pl. Kleinmayr. Odborniki: Ivan Furlani, Ivan Samec, Valerija Koširjeva, Marija Čokova, Ivan Danev, Marija Kmetova, Karel Širok, Ivan Gerbec, Anica Scheimerjeva, Pavla Hočvarjeva. Odborniški nam.: Karel Gruntar, Marija Humplikova, Dora Vinškova. Pregled. računov: Ferdo Starec, Ivanka Sabadinova. Razsodniki: Antonija Pakiževa, Franc Martelanc, Fran Fonda. Pevovodja: Karel Cibic.

Posebni predlogov ni bilo. Zborovalci so odšli s trdnim sklepom pomagati društvu preko kritične dobe. Da vidimo! Med zborovalci zasluži posebno pohvalo naš tov. Vojteh Stubel, ki je — dasi vpo-klican že od avgusta sem — posvetil svoj enodnevni dopust deloma našemu zborovanju. Čast mu! Naj se zgledujejo na njem ti in oni, ki jim je bila lahka prilika dana, a so rajši ostali — med pernicami.

Kranjske vesti.

FRAN LEVEC.

Deželni šolski nadzornik in dvorni svetnik Fran Levec je na lastno prošnjo umirovljen. S tem je zaključeno javno delovanje na šolskem polju moža, ki mu ne bo mogoče dobiti enakovrednega naslednika. Fran Levec je inteligent najsplošnejše in najboljše izobrazbe, temeljitega strokovnega znanja ter plemenite srčne in socialne omike. Slovenci smo imeli in imamo samo enega Levca! Usoda je bila naklonjena našemu šolstvu in učiteljstvu, da je izročila negovanje in nadziranje naše narodne kulture Levčevim večjim in moškim rokam. Najprej je bil okrajni šolski nadzornik za radovljški okraj, potem za mesto Ljubljano. Vse učiteljstvo, ki je službovalo pod njim, hrani nanj najlepše spomine, hvaležnost in spo-

štovanje. Levec je imponiral vsakomur s svojo moško resnostjo in je priklepil nase učiteljstvo z ljudomilim, naravnost prijateljskim občevanjem. Stal je med nami kakor tovariš med tovariši, kakor enak med enakimi. Bil je nadzornik, torej uradna oseba, a najprej je bil človek. Umeval je naše boje in napore in cenil naše delo po uspehih. Njegova sodba je držala kakor zakon, saj jo je izrekala izrazita individualnost in kapaciteta, ki je uvaževala okolščine in razmere, stvar in voljo, zmožnost in material. Osebni nagibi ali celo zunanji, izvenšolski vplivi niso nikoli odločevali. Strogost je blažila objektivnost — obe sta se gibali v mejah resnice in pravice. Tak je bil tudi pozneje, ko je bil kot ravnatelj ljubljanskega učiteljskega imenovan za deželnega šolskega nadzornika. — Kadar je bila inspekcija ali konferenca gotova, je sedel med učiteljstvo k prijateljskemu sestanku in razgovoru, sam vabeč na razvedrilni zaključek uradnega akta. Bil je popolnoma in ves naš. Nobenega birokratskega prahu ni bilo na njegovih odredbah. Njegovi nazori so sloneli na bogati življenjski izkušnji; prelikani in ustaljeni v jasnem razumevanju naloge in dolžnosti, so bili markantni odznaki poti in smotrov, koder in kamor je hotel Levec dovesti naše narodno šolstvo, kjer imej učiteljstvo z globoko stanovsko izobrazbo čim večjo avtonomijo, zakaj ker ono samo šolstvo najbolj pozna, tudi ono samo more dvigati šolstvo in z njim narodno kulturo! A pred vsem je treba učiteljstvu trdih tal — kruha! — Tako stoji pred nami izrazita Levčeva osebnost, ki je pustila svoje sledi tudi v našem obrtnem-nadaljevalnem šolstvu, ki mu je bil Levec nekaj let vladni komisar. — Od našega narodnega šolstva se poslavlja naš prijatelj in zagovornik, pospeševalec naših koristi, zaščitnik naših pravic — človek in pedagog! — Tudi našemu listu je bil vedno naklonjen ter ga je v prejšnjih letih obilokrat zalagal s plodovi svojega peresa. Kakor nosi vsa njegova osebnost nekaj samosvojega, tako sta tudi jezik in slog njegovih spisov popolnoma Levčeva. Njegovih zaslug za našo pismenost, za naše znanstveno in leposlovno slovstvo ni mogoče očitati na tem tesnem prostoru. Pa to tudi ni naša naloga. Omenjamo te zasluge le mimogrede, da pokažemo, kako vsestransko je bilo Levčevo delovanje, a dasi vsestransko, vendar povsod sad produktivne sile celega moža! To je vredno toliko večjega poudarka, ker niso te sile zamorile v njem niti strašni udarci nezgod, vehementno rušeč mir in srečo, blagost in zadovoljstvo srca poglavarja mnogoštevilne ljubljene rodovine! — Kot vitez reda železne krone III. vrste, s posebno pohvalo naučnega ministra za uspešno in mnogoletno delovanje v šolsko-nadzorstveni službi stopa dvorni svetnik Levec v resnično zasluženi pokoj. — Kaj naj mu damo mi, ubogi? — Svojo zahvalo za vse, kar je storil dobrega našemu šolstvu in našemu učiteljstvu. In iskreno željo, da se naj odpočije ob večeru življenja, ozarjenega od našega spoštovanja!

— **Zasilni rezervni bolnici št. 2 v Ljubljani** (Šentjakobska šola, šolski kurtorij in šola na Čojzovi cesti) so poslali: učitelj Andrej Škulj, Tržišče, zaboj jabolk in orehov; učiteljica Franja Pogačnikova, Ribno, 100 kg krompirja, 188 jajc, zaboj sadja, 5 parov klobas, pol litra slivovke; učiteljica Ivanka Dolinarjeva, Višnja Gora, 24 srajc, 17 rjuh, 25 jajc, 15 parov spodnjih hlač, 28 robcev, obveze, pol kg masti; učiteljica Franja Bedenkova, Kamna gorica, 1 zaboj jabolk in orehov; učiteljica Jos. Javornikova, Kal, 68 jajc; učitelj Božo Račič — zbirka šolskih otrok v Kalu nad Litijo — zaboj jabolk, vrečo orehov in sadja; žensko učiteljske v Ljubljani 25 parov copat.

— **Odlikovanje.** Z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo je bil odlikovan za svoje hrabro vedenje pred sovražnikom stotnik Adolf Jeršinovec, poveljnik kolesarske stotnije, sin rajnega okrajnega šolskega nadzornika Antona Jeršinovca.

— **Iz ruskega ujetništva** je pisal svojem rezervni častnik Ivan Masten, c. kr. profesor v Kranju. — Baje bo interniran v Taškendu, v glavnem mestu Turkestana.

— **Neprijazne novice za kranjskega kmeta.** »Kmetovalec« naznanja, da c. kr. kmetijska družba kranjska ne dobi nobenih državnih podpor več niti v pokritje svojih režijskih stroškov, niti v svrhu pospeševanja posameznih kmetijskih panog, in da je zato vlagan je prošnja za podporo brez pomena. Nadalje naznanja »Kmetovalec«, da je vojna uprava vso modro galico zaplenila, da je Nemčija prepovedala izvoz kalijevih umetnih gnojil, da je Italija prepovedala izvoz žveplene moke, pomešane z modro galico, in da utegne prepovedati tudi izvoz žvepla.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorec poštne prosto!

Izredno nizke cene!

— **Umrla** je v Novem mestu po dolgi bolezni rodoljubna gospa Kristina Volčičeva, rojena Železnikarjeva, vdova pokojnega deželno sodnega svetnika in zasluznega pravnega pisatelja dr. Volčiča. Preden se je poročila, je bila učiteljica ter je kot taka marljivo in uspešno delovala v Dragatušu v Beli Krajini in v St. Jerneju na Dolenjskem. Za naš stan se je zanimala vse do zadnjega. — Bodi blagi gospe prijažen spomin!

— **Umrla** je dne 13. t. m. v Zagradcu gospa Marija Lobetova, mati tovariša nadučitelja Henrika Lobeta, ki je sedaj mobiliziran. — En teden prej mu je umrl oče. Rajnica je dosegla 60. leto svoje dobe in je bila blaga slovenska žena. — Bodi ji ohranjen ljub spomin! Sinu naše iskreno sožalje!

— **V St. Petru na Krasu** so dne 14. t. m. na korist »Rdečemu križu« uprizorili Ganglovo dramo »Sin«.

— **Dijaška kuhinja v Kranju.** Računski zaključek za prvi tečaj tekočega šolskega leta: dohodki 2411 K 42 vin., izdatki 2786 K 68 vin.; primanjkljaja je torej 375 K 26 vin.

— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole** v pomladanskem terminu 1915 se prično na c. kr. učiteljsku v Ljubljani v petek, dne 9. aprila, ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravočasno c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tako, da bodo najpozneje do 3. aprila v rokah izpraševalne komisije.

— **Iz ljudskošolske službe.** Za suplentko na ljudski šoli v Lozicah je imenovana Leopoldina Bojc-Vadnjalova, za suplenta v Sp. Loki je imenovan Fran Scheschark, provizorično vodstvo ljudske šole v Naklu prevzame učiteljica Franciška Gromova, v Sori pa Ana Grebenčeva.

— **Za nadporočnika** je bil imenovan, predno je bil ranjen in ujet tovariš Ivan Riglar, učitelj v Semiču.

— **Dijaška stanovanja se podražijo.** Silno draginjo čutijo tudi gospodinje, ki imajo na stanovanju in hrani dijake. Kakor čujemo, so sklenile podražiti stanovanje in hrano za 30 odstotkov, in sicer s početkom tega šolskega tečaja. Podražitev utemeljujejo s tem, da so se živila v Ljubljani podražila za 50 odstotkov, mast in slanina pa celo za 100 odstotkov.

— **S seje občinskega sveta ljubljanskega** dne 16. t. m.: Ker se je tovariš E. Gangl odpovedal zastopstvu namestnika v c. kr. dež. šol. svetu, se izvoli na njegovo mesto občinski svetnik dr. Fran Novak za ostalo poslovno dobo, t. j. do 31. decembra 1918. Dosedanjemu zastopniku izreče občinski svet zahvalo za njegovo delo v tej korporaciji. — Po poročilu obč. svetnika tovariša I. Dimnika se odobri poročilo ravnateljstva dekleškega liceja o porabi dotacije za preteklo šolsko leto. — Za predsednika policijskega odseka je bil izvoljen obč. svetnik tovariš Anton Likozar.

Štajerske vesti.

— **Razsodba upravnega sodišča.** Vpokojena učiteljica Franciška Reyer-schütz v Laškem se je preselila k svojemu očetu v Ljubljano, kjer je ostala 8 mesecev, ne da bi opustila svoje stanovanje v Laškem. Medtem so bili v Laškem razporejeni volilni imeniki za III. volilni razred. Ker ni bilo v imeniku vpisane, je Reyer-schütz vložila reklamacijo, ker ima po štajerskem občinskem volilnem redu volilno pravico. Okrajno glavarstvo ni ugodilo reklamaciji, naker se je pritožila na upravno sodišče. V pritožbi je naglašala, da se nikakor ni nameravala trajno naseliti v Ljubljano, da so bile poizvedbe nižjih inštanec pomanjkljive. Upravno sodišče je po kratkem posvetovanju razveljavilo odlok okrajnega glavarstva v Celju.

— **Pegasti legar** se je pojavil na Vranskem. Doslej imajo ondi en slučaj pegatega legarja. Opozarjajte ljudstvo predvsem na snago!

— **Dr. Rosina — nevarno obolet.** Mariborski odvetnik in odlični prijatelj slovenskega učiteljstva dr. Fr. Rosina je nevarno obolet in so ga prepejali v sana-

torij »Hansa« v Gradcu. Od časa znanih aretacij mož ni več prav zdrav. — Želimu mu skorajšnjega popolnega okrevanja!

— **Štajerski deželni šolski svet** je stalno upokojil nadučitelja Simona Ješovnika pri Sv. Rupertu v Slov. goricah in mu je izrekel obenem svoje priznanje za dolgoletno, uspešno službovanje. — Naj dolgo let uživa počitek!

— **Poučni tečaj za zelenjadarstvo** se vrši dne 15., 16. in 17. marca na deželni vinorejski in sadjerejski šoli v Mariboru.

— **Iz Trbovelj** nam poročajo: Na obnem zboru naše »Posojilnice« je bil izvoljen za tajnika učitelj tovariš Ante Kuhar, v načelstvo pa sta bila izvoljena tovariša ravnatelj Gustav Vodušek st in učitelj Gustav Vodušek ml.

— **S Pragerskega** poročajo: Dne 22. decembra 1914 je padel pri Jodlowi na severnem bojišču dr. Alojzij Mum, profesor v Duhcovu na severnem Češkem. Pokojnik je bil doma s Spodnje Poljskave.

— **Mestno dekleško šolo v Celju** so zaprli, ker je neka učenka obolela na pegastem legarju. Deklica se je okužila, ker je vzela kruh od nekega bolnega vojaka, ki je došel z bojišča.

— **Šmarje pri Jelšah.** Dne 3. januarja t. l. je slavil 50letnico naš izredno ljubljani in spoštovani zdravnik dr. Josip Rakež. Koroški rojak je dobil v Šmarju nov dom in mu posvetil vse svoje moči. Že dve desetletji je središče vsega družabnega in javnega življenja. Pri občini, posojilnici, okrajnemu zastopu, okrajnem šolskem svetu njegova resna beseda mnogo zaleže ter daje tako smer važnim gospodarskim in političnim vprašanjem. Da je dr. Rakež iskren prijatelj slovenskega šolstva in učiteljstva, skoro ni treba ob njegovem značaju posebe poudarjati. — Širom slovenske domovine je znan že iz-za dijaških let in po svojih spisih v »Ljubljanskem Zvonu« itd. Kličemo mu tudi mi prav iskreno: Na mnoga leta!

— **Prijatelji otrok.** V gostilnici gospe M. Zupancičeve so nabrali črnovojniki nadomest. odd. 12/3 v Mariboru 4. februarja t. l. na posredovanje natakarike gđne. Ivanke Janežičeve za uboge otroke ljudske šole v ptujski okolici, katerih očetje so bili v vojni ranjeni, vsoto 13 K 20 vin. — Plemenito dejanje darovalce samo hvali!

— **V St. Vidu pri Ptuj** se je poročil 14. t. m. učitelj Mirko Lešnik z gđ. Jano Hauptmanovo, c. kr. poštarico, hčerko tamošnjega nadučitelja. Iskrene čestitke!

— **Na mariborski vinorejski in sadjerejski šoli** se vrši od 1. do 13. marca poučen tečaj za posestnike vinogradov in za viničarje.

— **Na graškem vseučilišču** je letos vpisanih 300 dijakov, lani pa jih je bilo 2981.

— **Svetinje pri Ormožu.** Pišejo nam: Tudi na tukajšnji šoli so učenke pridno delale za vojake. Napletle so 55 parov zapestnikov, 16 parov kolenk, 22 naušesnikov in 29 čepic. Denar za potrebno volno je nabrala učiteljica gospa Antonija Šijančeva v znesku 152 K 55 vin. Nekaj komadov napletenih reči smo razdelili med tukajšnje črnovojneke, drugo pa smo poslali »Rdečemu križu« v Gradec. — Razen tega je urad za vojno oskrbo na prošnjo g. Šijančeve daroval tukajšnji šoli 5 kg volne, ki so iz nje učenke napletle 13 parov nogavic in 14 parov dokolenic.

Goriške vesti.

— **Poročil se je** dne 14. t. m. Miroslav Šubic, poštni oficijant, z Angelo Kličevo, učiteljico ročnih del. Bilo srečno!

— **Svoje »Lege nazionale«** se spominjajo Italijani ob vsaki priliki, ob veselih in žalostnih trenutkih. Italijanski listi dan na dan izkazujejo darove za »Lego« — mi Slovenci pa smo skoro pozabili na svojo Družbo sv. Cirila in Metoda! Potrebno je njeno delo v teh časih, zato se je pogostoma spominjajmo!

— **St. Martin v Brdih.** Šolsko vodstvo nam piše: Tukajšnje šolsko vodstvo